

Gella, Aleksander

XI Międzynarodowy Kongres Historii Nauki

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/4, 663-664

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

XI MIĘDZYNARODOWY KONGRES HISTORII NAUKI*

W dniach 24—31 sierpnia 1965 r. toczyły się w Warszawie, Toruniu, Kielcach i Krakowie obrady XI Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki, zorganizowanego przez Zakład Historii Nauki i Techniki PAN na zlecenie Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN i pod auspicjami Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki.

Kongres zgromadził 423 uczonych z 26 krajów wszystkich kontynentów, a ponadto z Polski brało w nim udział 241 osób. Uczestnikom zagranicznym towarzyszyło 93 członków ich rodzin.

Inauguracja Kongresu odbyła się w Auditorium Maximum Uniwersytetu Warszawskiego. Po otwarciu obrad przez przewodniczącego Kongresu prof. B. Suchodolskiego przemówienie inauguracyjne wygłosił zastępca przewodniczącego Rady Państwa, prof. St. Kulczyński, pod którego patronatem odbywał się Kongres¹.

W imieniu PAN oraz Międzynarodowej Rady Unii Naukowych (ICSU) powitał uczestników Kongresu prof. I. Malecki. W części naukowej sesji przemawiali: prof. T. Kotarbiński oraz dr A. L. Mackay, który wygłosił referat napisany wspólnie z nieobecnym wskutek choroby prof. J. D. Bernalem². Ponadto wygłoszone zostały przemówienia poświęcone pamięci dwóch ostatnio zmarłych historyków nauki: o A. Koyrém mówił prof. R. Taton, a o W. P. Zubowie — prof. A. P. Juskiewicz.

Program Kongresu obejmował obrady pięciu sekcji i pięciu sympozjów.

Sekcja I poświęconej *Ogólnym problemom historii nauki* przewodniczył prof. K. Opałek, a funkcje sekretarza pełniła mgr M. Frankowska. Pozostałe sekcje poświęcone były poszczególnym grupom dyscyplin naukowych:

Sekcja II: *Historia nauk o człowieku* (antropologia kulturowa, socjologia, psychologia, etnologia). Przewodniczący: prof. P. Rybicki, sekretarz: mgr E. Tomaszewski.

Sekcja III: *Historia nauk ścisłych i nauk o Ziemi*. Przewodniczący: prof. A. Teske, sekretarz: dr J. Babicz. Sekcja ta dzieliła się na 5 podsekcji.

Sekcja IV: *Historia nauk biologicznych*. Przewodniczący: prof. T. Jaczewski, sekretarz: mgr B. Kuźnicka. Sekcja ta dzieliła się na 9 podsekcji.

Sekcja V: *Historia techniki i nauk technicznych*. Przewodniczący: prof. E. Olaszewski, sekretarze: mgr S. Miczulski i mgr inż. B. Orłowski.

Na obradach sekcyjnych i podsekcyjnych wygłoszono i przedyskutowano łącznie ponad 400 komunikatów³.

Sympozja pomyślane były jako forum dyskusji nad wybranymi problemami. Napisane na zaproszenie organizatorów Kongresu referaty (w łącznej liczbie 15)

* Szczegółowe omówienia treści obrad sekcyjnych i podsekcyjnych oraz sympozjalnych ukażą się w nrze 1—2/1966 „Kwartalnika”.

¹ Tekst przemówienia prof. S. Kulczyńskiego znajduje się na s. 511 niniejszego numeru.

² Tekst referatu prof. T. Kotarbińskiego znajduje się na s. 519 niniejszego numeru. Polski przekład referatu prof. J. D. Bernala i dra A. L. Mackaya (*Na drodze do naukoznawstwa*) ukaże się w nrze 1/1966 „Zagadnień Naukoznawstwa”.

³ Streszczenia komunikatów zostały doręczone uczestnikom Kongresu w postaci powielonego wydawnictwa *Sommaires*. Pełny tekst komunikatów znajduje się w wydawnictwie *Actes du XIe Congrès International d'Histoire des Sciences*.

zostały wydrukowane w nrze 2 rocznika „Organon” i rozesłane uczestnikom Kongresu w czerwcu 1965 r.⁴. Oto lista sympozjów Kongresu:

Sympozjum I (Kraków, 28 VIII): *Historyczny rozwój problematyki metodologicznej wspólnej naukom przyrodniczym i społecznym*. Przewodniczący: prof. A. C. Crombie, sekretarz: doc. P. Czartoryski.

Sympozjum II (Toruń, 26—27 VIII): *Elementy tradycyjne i nowatorskie w kosmologii Mikołaja Kopernika*. Przewodniczący: prof. A. Swinarski, sekretarz: dr J. Dobrzycki.

Sympozjum III (Warszawa, 25 VIII): *Dzieło Alberta Einsteina*. Przewodniczący: prof. L. Infeld, sekretarz: mgr J. Skarbak.

Sympozjum IV (Kielce, 26—27 VIII): *Dawna technika hutnictwa żelaznego*. Przewodniczący: prof. K. Maślankiewicz, sekretarze: inż. J. Jasiuk i mgr S. Mieczulski. Uczestnicy tego sympozjum odbyli w jego ramach wycieczkę po Zagłębiu Staropolskim.

Sympozjum V (Kraków, 30—31 VIII): *Przeszłość a przyszłość nauki*. Przewodniczący: prof. J. Bukowski, sekretarz: mgr A. S. Chaskielewicz.

Kongresy Historii Nauki dają także okazję do organizacyjnych zebrań Sekcji Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki oraz Międzynarodowej Akademii Historii Nauki. W Warszawie i Krakowie odbyły się więc posiedzenia komisji Sekcji: bibliografii, dokumentacji, nauczania, przyrządów naukowych; posiedzenie Komitetu Alberta Einsteina; dwa posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego Sekcji Historii Nauki oraz Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowej Akademii Historii Nauki.

W szczególności dokonano wyboru nowych władz obu międzynarodowych organizacji. Prezesem Międzynarodowej Akademii Historii Nauki został uczony radziecki prof. A. P. Juszkiewicz, a jej sekretarzem dożywotnim — P. Costabel (Francja)⁵. Przewodniczącym oraz sekretarzem Sekcji Historii Nauki zostali nadal: prof. V. Ronchi (Włochy) oraz prof. R. Taton (Francja). Prof. B. Suchodolski został wybrany członkiem Rady Sekcji, a prof. A. Birkenmajer — przewodniczącym nowo utworzonego Komitetu Kopernikowskiego.

Uroczyste zamknięcie Kongresu zorganizowane zostało 29 VIII w podziemiach kopalni soli w Wieliczce⁶. Uroczystość tę połączono z bankietem oraz koncertem muzyki renesansowej.

Organizacja następnego kongresu — w 1968 r. — powierzona została przez Sekcję Historii Nauki francuskim historykom nauki.

Aleksander Gella

SPOTKANIE Z KIEROWNICTWEM RADZIECKIEJ DELEGACJI NA KONGRES HISTORII NAUKI

W dniu 2 września 1965 r. odbyło się w Zakładzie Historii Nauki i Techniki PAN spotkanie kierownictwa tego zakładu i kierownictwa Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN z kierownictwem radzieckiej delegacji na XI Międzynarodowy Kongres Historii Nauki. Ze strony radzieckiej w spotkaniu wzięli m. in. udział: przewodniczący delegacji radzieckiej i przewodniczący Radzieckiego Komitetu Historyków Przyrodznawstwa i Techniki B. M. Kiedrow; wiceprzewodniczący tego

⁴ Wykaz tych referatów podano w informacji o „Organonie” w nrze 3/1965 „Kwartalnika”, s. 453.

⁵ Por. w *Kronice zagranicznej* niniejszego numeru informację o nowych władzach Akademii (s. 676).

⁶ Po tym zamknięciu odbyło się jeszcze tylko dwudniowe sympozjum *Przeszłość a przyszłość nauki*.